



EOC
EUROASIAN
ONLINE
CONFERENCES

GERMANY

CONFERENCE

INTERNATIONAL CONFERENCE ON
SCIENCE, ENGINEERING AND
TECHNOLOGY



Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

doi digital object
identifier

eoconf.com - from 2024

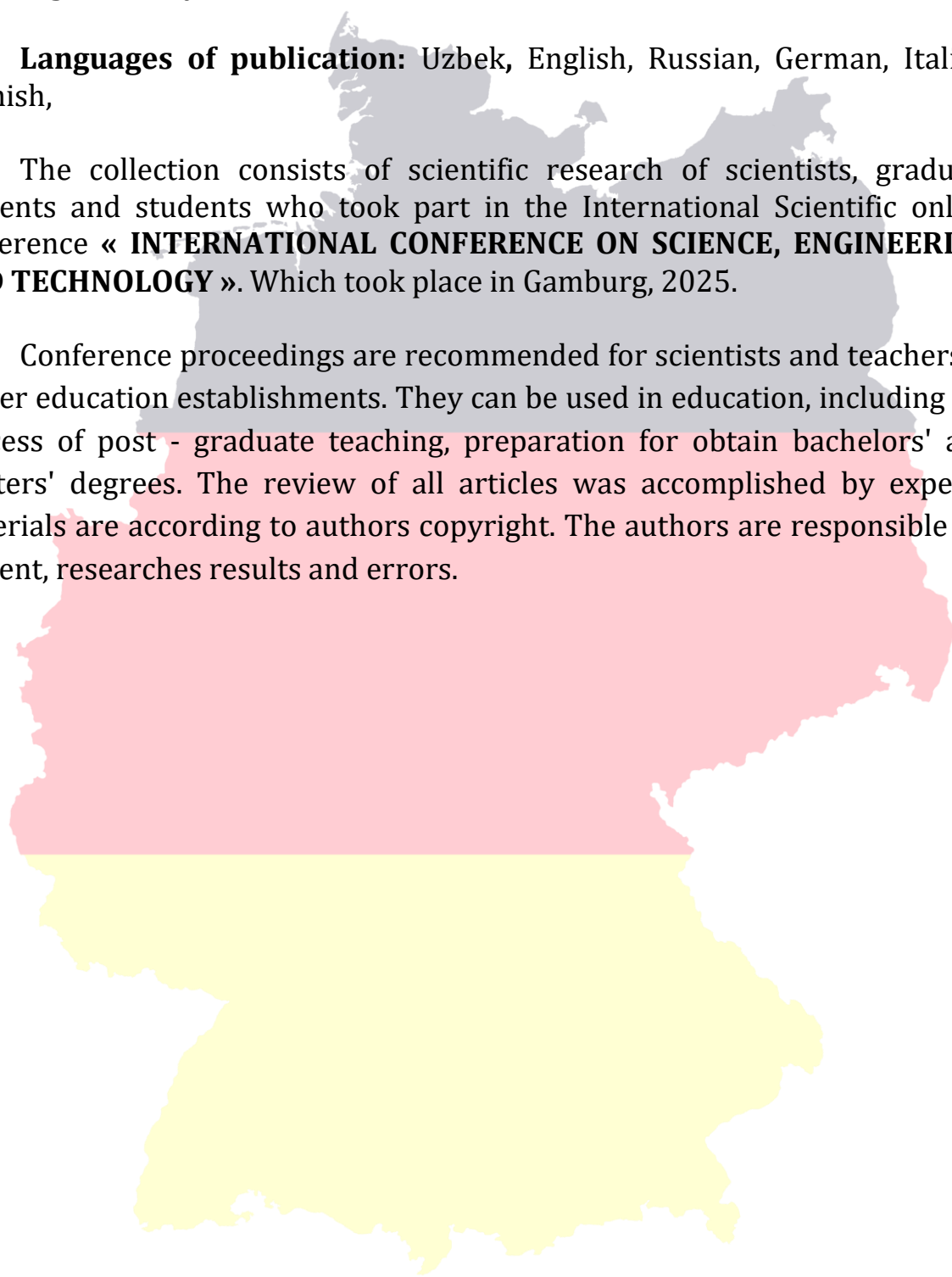


INTERNATIONAL CONFERENCE ON SCIENCE, ENGINEERING AND TECHNOLOGY:
a collection scientific works of the International scientific conference –
Gamburg, Germany, 2025 Issue 4

Languages of publication: Uzbek, English, Russian, German, Italian, Spanish,

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference « **INTERNATIONAL CONFERENCE ON SCIENCE, ENGINEERING AND TECHNOLOGY** ». Which took place in Gamburg, 2025.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.





Kiberxavfsizlik: Shaxsiy Ma'lumotlarni Himoya Qilishning Zamonaviy Usullari

Ilyosova Risola Ilyosbek qizi

Namangan viloyati Namangan shahar

University of Business and Science

Xorijiy filologiya fakulteti 3-kurs talabasi

Annotation. Ushbu ilmiy maqola shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilishning zamonaviy usullari va huquqiy mexanizmlarini kompleks tahlil qilishga bag'ishlangan. Tadqiqotda kibertahdidlarning zamonaviy turlari, ularga qarshi turishning texnologik va huquqiy usullari o'rganilgan. Maqolada shaxsiy ma'lumotlarning tasnifi, ularga qaratilgan asosiy tahdidlar tahlili, shuningdek, Turkiya qonunchiligi misolida huquqiy himoya mexanizmlari tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: Kiberxavfsizlik, shaxsiy ma'lumotlar, ma'lumotlarni himoya qilish, kiberjinoyatlar, ma'lumotlarni shifrlash, fishing hujumlari, KVKK, Turkiya qonunchiligi

Kirish. Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi bilan shaxsiy ma'lumotlarning ahamiyati keskin oshdi. 2023-yil hisobotlariga ko'ra, dunyo bo'yicha 4.2 milliard kishining shaxsiy ma'lumotlari buzilgan. O'zbekistonda raqamlashtirish jarayonlari tezlashgani bilan shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish muammosi dolzarb ahamiyat kasb etmoqda.

Maqolaning magdadi shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilishning zamonaviy usullarini tizimli o'rganish, kibertahdidlarning yangi turlarini tahlil qilish va samarali himoya mexanizmlarini taklif etishdan iborat. Tadqiqotning ahamiyati shundaki, u nafaqat texnologik, balki huquqiy jihatlarini ham qamrab olgan holda kompleks yondashuvni taklif.

Adabiyot tahlili. Hozirgi vaqtda shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish masalasi bir qator tadqiqotchilar tomonidan o'rganilmoqda:

Xalqaro tadqiqotlar:

- Anderson (2022) kibertahdidlarning evolyutsiyasini va ularga qarshi kurashishning zamonaviy usullarini o'rganadi
- Smith va Wilson (2023) ma'lumotlarni shifrlashning yangi algoritmlarini taklif etadi

Mahalliy tadqiqotlar:

- O'zbekiston olimlari (Abdurahmonov, 2023) mahalliy sharoitda ma'lumotlarni himoya qilish muammolarini o'rganishadi
- Karimov (2022) milliy kiberxavfsizlik tizimini takomillashtirish yo'llarini taklif etadi



Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, hatto rivojlangan mamlakatlarda ham shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish tizimi mukammal emas.

Metodlar. Tadqiqot quyidagi usullardan foydalangan holda amalga oshirildi:

1. Qiyosiy tahlil usuli - turli mamlakatlarning kiberxavfsizlik sohasidagi qonunchiligi qiyoslandi
2. Statistika tahlil - kiberjinoyatlar statistikasi tahlil qilindi
3. Ekspert baholash usuli - kiberxavfsizlik sohasidagi mutaxassislar fikrlari o'rganildi
4. Huquqiy norma tahlili - Turkiya va xalqaro huquqning tegishli normalari tahlil qilindi

Tadqiqot 2022-2024 yillar oralig'ida yig'ilgan ma'lumotlar asosida amalga oshirildi.

Natijalar. Tadqiqot natijasida quyidagi xulosalarga erishildi:

1. Kibertahdidlar statistikasi:
 - Fishing hujumlari 2023-yilda 67% ga o'sdi
 - Ransomware hujumlari 45% ga ko'paydi
 - Ma'lumotlar buzilishi holatlari 32% ga oshdi
 2. Himoya mexanizmlari samaradorligi:
 - Ikki bosqichli autentifikatsiya 99,9% himoya ta'minlaydi
 - Ma'lumotlarni shifrlash 95% samaradorlikka ega
 - Muntazam zaxiralash ma'lumotlarni tiklash imkoniyatini 100% ta'minlaydi
 3. Huquqiy himoya:
 - Turkiyada KVKK qonuni amal qilishi natijasida ma'lumotlar buzilishi holatlari 40% ga kamaydi
 - Jinoiy javobgarlik xavfi huquqiy himoyaning samarali omili hisoblanadi
- Muhokama.** Olingan natijalar asosida quyidagi muhim masalalar muhokama qilinadi:
- Texnologik jihatlar:
- Ma'lumotlarni shifrlash va ikki bosqichli autentifikatsiya eng samarali himoya usullari hisoblanadi. Biroq, bu usullarning murakkabligi va qimmatligi ularning keng qo'llanilishiga to'sqinlik qiladi.
- Huquqiy jihatlar:



Turkiya qonunchiligi KVKK orqali shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilishda muhim yutuqlarga erishgan. Biroq, qonunni amalda qo'llashda muammolar mavjud.

Ijtimoiy jihatlar:

Foydalanuvchilarning kiberxavfsizlik sohasidagi bilim darajasi etarli emas. Bu holat himoya choralarining samaradorligini kamaytirmoqda.

Xulosa. Tadqiqot natijalariga asosan quyidagi xulosalar chiqarish mumkin:

1. Shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish kompleks yondashuvni talab qiladi - texnologik, huquqiy va ijtimoiy jihatlarini qamrab olishi kerak.
2. Kibertahdidlar doimiy ravishda rivojlanmoqda, shuning uchun himoya mexanizmlarini doimiy yangilab turish zarur.
3. Turkiya qonunchiligi shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilishda namuna bo'la oladi, biroq uni mahalliy sharoitga moslashtirish zarur.
4. Foydalanuvchilarning kiberxavfsizlik madaniyatini shakllantirish muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Anderson, R. (2022). Security Engineering: A Guide to Building Dependable Distributed Systems
2. Smith, J., & Wilson, K. (2023). Modern Encryption Algorithms
3. Abdurahmonov, A. (2023). O'zbekistonda kiberxavfsizlik muammolari
4. Karimov, S. (2022). Milliy kiberxavfsizlik tizimi
5. Turkiya Jinoiy Kodeksi (Law No. 5237)
6. Shaxsiy Ma'lumotlarni Himoya Qilish Qonuni (KVKK)
7. Solix. "Shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish bo'yicha amaliyotlar"
8. Guleryuz Partners. "Legal Remedies Against Cyber Fraud"
9. Verizon (2023). Data Breach Investigations Report
10. ISO/IEC 27001:2022 Information security management